TRƯỜNG ĐẠI HỌC CÔNG NGHỆ THÔNG TIN KHOA HỆ THỐNG THÔNG TIN

Tài liệu bài giảng:

KHAI THÁC DỮ LIỆU – IS252

Chương 3:

TẬP PHỔ BIẾN & LUẬT KẾT HỢP

ThS. Dương Phi Long – Email: longdp@uit.edu.vn

NỘI DUNG BÀI HỌC

Các khái niệm cơ bản
Thuật toán Apriori
Thuật toán FP-Growth
Độ đo tính lý thú của luật kết hợp

- 1. Mẫu phổ biến
- 2. CSDL giao dich
- 3. Độ phổ biến và tập phổ biến
- 4. Tập phổ biến tối đại
- 5. Tập phổ biến đóng
- 6. Luật kết hợp
- 7. Bài toán khám phá Luật kết hợp

Đặt vấn đề

Đặt vấn đề

Which items are frequently purchased together by customers?

1. Mẫu phổ biến (Frequent Pattern)

- Mẫu phổ biến: là mẫu (tập các item, chuỗi con, cấu trúc con, đồ thị con, ...) xuất hiện thường xuyên trong tập dữ liệu (Agrawal, 1993)'
- Mục đích: Tìm các hiện tượng thường xuyên xảy ra trong dữ liệu
- Úng dụng:
  - Phân tích CSDL bán hàng
  - Quảng cáo, thiết kế catalog, phân tích chiến dịch bán hàng, Web log, chuỗi DNA,...

Customer 1 Customer 2 Customer 3

Customer n

1. Mẫu phổ biến (Frequent Pattern)

- Bài toán khai thác tập phổ biến: bài toán quan trọng trong KTDL: tìm ra tính chất ẩn, quan trọng của tập dữ liệu
- Là nền tảng cho nhiều nhiệm vụ KTDL khác:
  - Phân tích luật kết hợp, mối tương quan
  - Mẫu tuần tự, cấu trúc. VD: đồ thị con
  - Phân tích dữ liệu không gian, đa phương tiện, phụ thuộc thời gian
  - Phân lớp dựa trên luật kết hợp
  - Gom cụm dựa trên mẫu phổ biến

2. CSDL giao dich (Transaction database)

Tid	Items bought	
10	Beer, Nuts, Diaper	
20	Beer, Coffee, Diaper	
30	Beer, Diaper, Eggs	
40	Nuts, Eggs, Milk	
50	Nuts, Coffee, Diaper, Eggs, Milk	

- Hạng mục (Item): mặt hàng, thuộc
   tính
- Tập các hạng mục (itemset)

$$I = \{i_1, i_2, ..., i_m\}$$

- Tập k hạng mục (k-itemset)

$$X = \{x_1, x_2, ..., x_k\}$$

2. CSDL giao dich (Transaction database)

Tid	Items bought	
10	Beer, Nuts, Diaper	
20	Beer, Coffee, Diaper	
30	Beer, Diaper, Eggs	
40	Nuts, Eggs, Milk	
50	Nuts, Coffee, Diaper, Eggs, Milk	

- Giao dịch (transaction): tập các item mua trong 1 giỏ.
- Giao dịch t: tập các item, t⊆ I
- CSDL giao dịch: tập các t

$$D = \{t_1, t_2, ..., t_n\}$$

$$t_i = \{i_{i1}, i_{i2}, \dots, i_{ik}\} \text{ v\'oti } i_{ij} \in I$$

2. CSDL giao dich (Transaction database)

Tid	Items bought	
1	Milk, Bread, Eggs	
2	Bread, Sugar	
3	Bread, Cereal	
4	Milk, Bread, Sugar	
5	Milk, Cereal	
6	Bread, Cereal	
7	Milk, Cereal	
8	Milk, Bread, Cereal, Eggs	
9	Milk, Bread, Cereal	

Biến đổi CSDL về dạng nhị phân

Items:

A = Milk

B = Bread

C = Cereal

D = Sugar

E = Eggs

Tid	A	В	C	D	E
1	1	1	0	0	1
2	0	1	0	1	0
3	0	1	1	0	0
4	1	1	0	1	0
5	1	0	1	0	0
6	0	1	1	0	0
7	1	0	1	0	0
8	1	1	1	0	1
9	1	1	1	0	0

3. Độ phổ biến và tập phổ biến

- Độ phổ biến (supp) của tập các item X trong CSDL D:

$$Supp(X) = \frac{Count(X)}{|D|} \quad \begin{array}{ll} Count(X): \text{s\'o c\'ac giao dịch chứa X} \\ |D|: \text{tổng s\'o c\'ac giao dịch c\'o trong D} \end{array} \tag{1}$$

- Tập phổ biến S: tập các item có $supp(S) \ge minsupp$

minsupp: độ phổ biến tối thiểu (do người dùng xác định)

- Tính chất tập phổ biến:

Tất cả các tập con của tập phổ biến đều là tập phổ biến Frequent itemsets

11

3. Độ phổ biến và tập phổ biến

VD1: I = {Beer, Bread, Jelly, Milk, Butter}, Minsupp = 60%
Tính độ phổ biến và xác định các tập sau có phải là tập phổ biến?

- X1 = {Bread, Butter}

Count
$$(X1) = 3$$
, $|D| = 5$

- $\rightarrow$ supp(X) = 60% $\geq$ minsupp
- → X1 là tập phổ biến
- X2 = {Bread}
- X3 = {Butter}
- X4 = {Milk}
- X5 = {Milk Bread}

Tid	Items
†1	Bread, Jelly, Butter
†2	Bread, Butter
†3	Bread, Milk, Butter
†4	Beer, Bread
t5	Beer, Jelly

4. Tập phổ biến tối đại (Max-Pattern)

- X là tập phổ biến tối đại:
  - X là tập phổ biến
  - Và không tồn tại tập phổ biến nào bao nó
- **VD2:** Minsupp = 2
  - {B, C, D, E}: tập phổ biến tối đại
  - {A, C, D}: tập phổ biến tối đại
  - {B, C, D}: không là tập phổ biến tối đại

Tid	Items
†1	A, B, C, D, E
†2	B, C, D, E
†3	A, C, D, F

(Bayardo - SIGMOD'98)

5. Tập phổ biến đóng (Close-Pattern)

- X là tập phổ biến đóng:
  - X là tập phổ biến
  - Và không tồn tại tập nào bao nó cùng độ phổ biến với nó
- **VD3:** Minsupp = 2
  - {A, B}: tâp phổ biến đóng

 {A, B, D}: tập phổ biến đóng 	†2	А, В, С
	†3	A, B, D
 {A, B, C}: tập phổ biến đóng 	†4	A, B, D
asquier, ICDT'99	†5	C, E, F

Tid

†1

Pas

Items

A, B, C

6. Luật kết hợp (Association Rules)

- Có dạng: $X \rightarrow Y$ với X, Y $\subset$ I và X $\cap$ Y = {}
- Được đánh giá dựa trên 2 độ đo:
  - Độ phổ biến (support)

$$supp(X \to Y) = P(X \cup Y) = supp(X \cup Y)$$
 (2)

Độ tin cậy (confidence)

$$conf(X \to Y) = P(Y \mid X) = \frac{P(X \cup Y)}{P(X)} = \frac{supp(X \cup Y)}{supp(X)}$$
(3)

- VD: Bread $\rightarrow$ Butter (supp = 60%, conf = 75%)

- Cho minsupp và minconf (do người dùng xác định)
- Cho tập items $I=\{i_1,i_2,...,i_m\}$ và CSDL $D=\{t_1,t_2,...,t_n\}$ với $t_i=\{i_{i1},i_{i2},...,i_{ik}\}$ và $i_{ij}\in I$
- Bài toán khám phá Luật kết hợp: tìm tất cả các luật X → Y
   (X, Y ⊂ I và X ∩ Y = {}) thỏa mãn cả 2:
  - supp $(X \rightarrow Y) \ge minsupp$
  - $conf(X \rightarrow Y) \ge minconf$

Các bước khám phá Luật kết hợp:

- **B1:** Tìm tất cả các tập phổ biến (thỏa minsupp)
- **B2:** Xây dựng luật từ các tập phổ biến
  - Với mỗi tập phổ biến S: tìm tập con khác rỗng của S
  - Với mỗi tập tập con khác rỗng A của S:
     Luật A → (S A) là luật kết hợp khi:
     supp(S)

$$conf(A \rightarrow (S - A)) = \frac{supp(S)}{supp(A)} \ge minconf$$

VD4:

Tid	Items
†1	А, В, С
†2	A, C
†3	A, D
†4	B, E, F

Minsupp = 50%, Minconf = 80%

Tập phổ biến	Supp
А	75%
В	50%
С	50%
A, C	50%

- Luật A → C:

supp
$$(A \to C)$$
 = supp $(\{A\} \cup \{C\})$ = 50% conf $(A \to C)$ = supp $(\{A\} \cup \{C\})$ / supp $(\{A\})$ = 66.6% (Loại)

- Luật C → A:

$$supp (C \rightarrow A) = supp (\{C\} \cup \{A\}) = 50\%$$

 $conf (C \rightarrow A) = supp (\{C\} \cup \{A\}) / supp (\{C\}) = 100\% (Thổa)$

- Đưa về bài toán tìm tập phổ biến.
- Độ phức tạp tính toán cao
- Một số thuật toán:
  - Tîm kiếm theo chiều rộng: Thuật toán Apriori (Agrawal & Srikant @VLDB'94)
  - Phát triển mẫu: FP-Growth (Han, Pei & Yin @SIGMOD'00)
  - Tîm kiếm theo dạng dữ liệu dọc: Thuật toán Charm (Zaki & Hsiao
     @SDM'02), ECLAT (Zaki et al. @KDD'97)

Thuật toán Apriori

- 1. Cách tiếp cận
- 2. Các bước thực hiện
- 3. Mã giả
- 4. Thách thức và cải tiến

1. Apriori: Cách tiếp cận

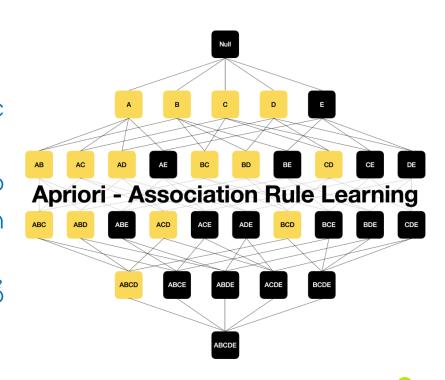
- Cách tiếp cận: Tạo và thử nghiệm các tập ứng viên
- **Nguyên tắc loại bỏ Apriori:** Nếu không phải là tập phổ biến thì tập bao của nó cũng không phổ biến. (Agrawal & Srikant @VLDB'94,. @ KDD'94)

2. Apriori: Các bước thực hiện

Các bước thực hiện:

- Tìm tất cả các tập phổ biến 1-item
- Tạo các tập ứng viên k-item từ các tập phổ biến 1-item
- Kiểm tra độ phổ biến của các tập ứng viên. Loại các tập ứng viên không phổ biến
- Dừng khi không tạo được tập phổ biến hay tập ứng viên.

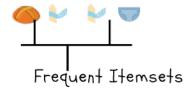

Apriori

Algorithm

Output

Các tập phổ biến

```
C_k: tập ứng viên k-item L_k: tập phổ biến k-item L_1: tập phổ biến 1-item
   for (k = 1; L_k != \emptyset; k++) {
    C_{k+1} = candidates_generate (L_k); // tạo tập ứng viên (k+1)-item
    for each transaction t ∈ D { // duyệt CSDL D để tính supp
         C_t = \text{subset}(C_{k+1}, t); // lấy ra tập con của t là ứng viên
           for each candidate set c \in C_t
                   c.count ++ ;}
    L_{k+1} = \{ c \in C_{k+1} \mid c,count >= minsup \}
   return L = L \cup_k L_k;
```

```
candidates_generate (L_k): Tạo tập ứng viên (k+1)-item
Gồm 2 bước: kết và loại bỏ
   for each itemset I_1 \in L_k
    for each itemset I₂ ∈ Lk
         if(I_1(1)=I_2(1) \land ... \land I_1(k-1)=I_2(k-1) \land I_1(k)=I_2(k)):
         \{ C = |I_1 \bowtie I_2 \} // B1: Kết Lk với chính nó
           if has_infrequent_subset(c,Lk):
                   Delete c; //B2: Xóa các ứng viên không có lợi
           else Add c vào C_{k+1};
         } return C<sub>k+1</sub>
```

```
has_infrequent_subset (c, L_k): kiểm tra từng tập con k-item của tập ứng
viên c (k+1)-item có thuộc tập phổ biến L_k k-item không?
   for each k-item subset s \in c
    if(s \notin L_k):
        return True;
    return False:
```

VD5: Tạo và loại tập ứng viên

- $Gi\mathring{a}$ sử L3 = {{1, 2, 3}, {1, 2, 4}, {1, 3, 4}, {1, 3, 5}, {2, 3, 4}}
- Sau bước kết:

$$C4 = \{\{1, 2, 3, 4\}, \{1, 3, 4, 5\}\}$$

- Sau bước loại bỏ:

$$C4 = \{\{1, 2, 3, 4\}\}$$

Vì {1, 4, 5} ∉ L3 nên {1, 3, 4, 5} bị loại

Apriori: Ví dụ

VD6: Tìm tập phổ biến, minsup = 2

Tid	Items	
10	A, C, D	
20	В, С, Е	
30	A, B, C, E	
40	B, E	

Itemset	sup
{A}	2
{B}	3
{C}	3
{D}	1
{E}	3

Itemset	sup
{A}	2
{B}	3
{C}	3
{E}	3

Apriori: Ví dụ

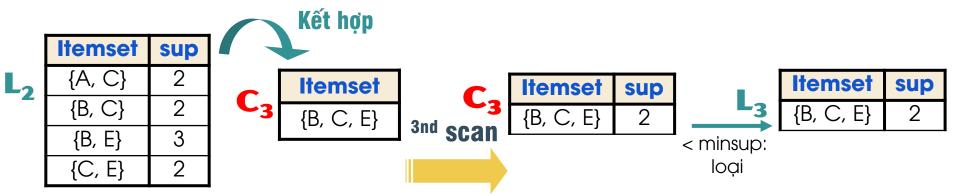
VD6: Tìm tập phổ biến, minsup = 2

{C, E}

			Kết hợp						
Itemset	sup								
{A}	2		Itemset	C ₂	Itemset	sup		Itemset	sup
{B}	3	L ₂	{A, B}	_	{A, B}	1	L ₂	{A, C}	2
{C}	3		{A, C}	2 nd scan	{A, C}	2		{B, C}	2
{E}	3		{A, E}		{A, E}	1	→	{B, E}	3
			{B, C}		{B, C}	2	< minsup:	{C, E}	2
					{B, E}	3	loại		
			{B, E}		{C, E}	2			

Apriori: Ví dụ

VD6: Tìm tập phổ biến, minsupp = 2

Các tập phổ biến:

$$L = L_1 \cup L_2 \cup L_3$$

= {A}, {B}, {C}, {E}, {A, C}, {B, C}, {B, E}, {C, E}, {B, C, E}

4. Apriori: Thách thức và cải tiến

- Thách thức:

- Phải duyệt CSDL nhiều lần
- Số lượng tập ứng viên rất lớn
- Thực hiện việc tính độ phố biến nhiều

VD: Tìm tập phố biến 100 items: Số lần duyệt CSDL 100.

Số lượng tập ứng viên 2100 -1

- Cải tiến: Ý tưởng chung

- Giảm số lần duyệt CSDL
- Giảm số lượng tập ứng viên
- Tính độ phổ biến thuận tiện hơn

Một số kỹ thuật cải tiến Apriori

- **Chia để trị:** A. Savasere, E. Omiecinski, and S. Navathe. An efficient algorithm for mining association in large databases. VLDB'95
  - Chia CSDL thành phân hoạch
  - Tìm tập phổ biến cục bộ trong từng phân hoạch và tổ hợp
- **Hàm băm (Hashing):** J. Park, M. Chen, and P. Yu. An effective hash-based algorithm for mining association rules. SIGMOD'95
  - Băm các tập ứng viên k-item vào các giỏ
  - Tập ứng viên k-item tương ứng có độ phổ biến < minsupp sẽ bị loại

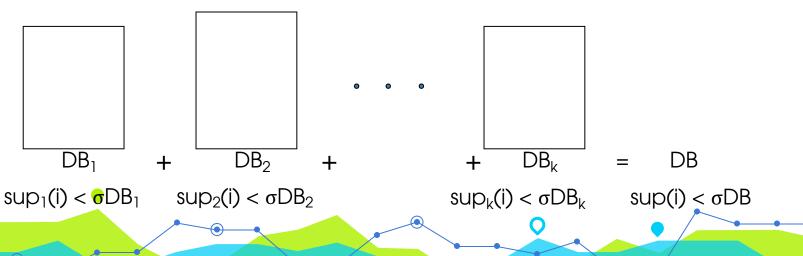
32

Một số kỹ thuật cải tiến Apriori

- **Lấy mẫu (Sampling):** H. Toivonen. Sampling large databases for association rules, VLDB'96
  - Chọn mẫu từ CSDL lớn và tìm tập phổ biến trên mẫu, kiểm tra bao đóng của các tập phổ biến
- **Giảm số lượng scan giao dịch:** S. Brin R. Motwani, J. Ullman, S. Tsur. Dynamic itemset counting and implication rules for market basket data, SIGMOD'97
  - Sử dụng dàn (lattice)

Partition: Scan Database Only Twice

- Any itemset that is potentially frequent in DB must be frequent in at least one of the partitions of DB
  - Scan 1: partition database and find local frequent patterns
  - Scan 2: consolidate global frequent patterns
- A. Savasere, E. Omiecinski and S. Navathe, VLDB'95

DHP: Reduce the Number of Candidates

- A *k*-itemset whose corresponding hashing bucket count is below the threshold cannot be frequent

· Candidates: a, b, c, d, e

Hash entries

• {ab, ad, ae}

{bd, be, de}

• ...

• Frequent 1-itemset: a, b, d, e

• ab is not a candidate 2-itemset if the sum of count of {ab, ad, ae} is below support threshold

J. Park, M. Chen, P. Yu. An effective hash-based algorithm, SIGMOD'95

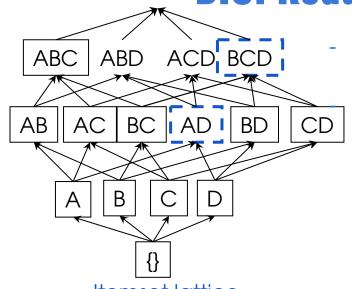
count	itemsets				
35	{ab, ad, ae}				
88	{bd, be, de}				
102	{yz, qs, wt}				

Sampling for Frequent Patterns

- Select a sample of original database, mine frequent patterns within sample using Apriori
- Scan database once to verify frequent itemsets found in sample, only borders of closure of frequent patterns are checked
  - Example: check abcd instead of ab, ac, ..., etc.
- Scan database again to find missed frequent patterns
- H. Toivonen. Sampling large databases for association rules. In VLDB'96

ABCD DIC: Reduce Number of Scans

Once both A and D are determined frequent, the counting of AD begins

Once all length-2 subsets of BCD are determined frequent, the counting of BCD begins

Transactions

Apriori: Bài tập

BT04

Cho CSDL giao dịch:

- Sử dụng thuật toán Apriori tìm các tập phổ biến với minsupp = 22%
- 2. Liệt kê các tập phổ biến tối đại và tập phổ biến đóng
- 3. Tìm tất cả các luật kết hợp thỏa mãn
  - a. Minconf = 50%
  - b. Minconf = 70%

Tid	Items
1	M1, M2, M5
2	M2, M4
3	M2, M3
4	M1, M2, M4
5	M1, M3
6	M2, M3
7	M1, M3
8	M1, M2, M3, M5
9	M1, M2, M3

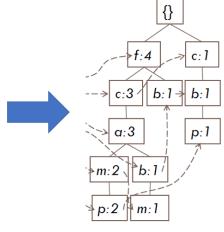
Thuật toán FP-Growth

- 1. Cách tiếp cận
- 2. Các bước thực hiện

1. FP-Growth: Cách tiếp cận

- Tìm kiếm theo chiều sâu
- Khai thác tập phổ biến KHÔNG
   sử dụng hàm tạo ứng viên
- Nén CSDL thành cấu trúc cây
   FP (Frequent Patern)
- Duyệt đề quy cây FP để tạo mẫu phổ biến

TID	Items bought
100	{a, c, d, f, g, i, m, p}
200	{a, b, c, f, i, m, o}
300	{b, f, h, j, o}
400	{b, c, k, s, p}
500	{a, c, e, f, l, m, n, p}

FP Tree

J. Han, J. Pei, and Y. Yin, @SIGMOD'00

2. FP-Growth: Các bước thực hiện

- Các bước thực hiện:
  - BO: Thiết lập cây FP
  - **B1:** Thiết lập **cơ sở mẫu điều kiện** (conditional pattern bases) cho mỗi item phổ biến (mỗi node trên cây FP)
  - **B2:** Thiết lập **cây FP điều kiện** (conditional FP tree) từ mỗi cơ sở mẫu điều kiện
  - **B3:** Khai thác đệ quy cây FP điều kiện và phát triển mẫu phổ biến cho đến khi cây FP điều kiện chỉ chứa 1 đường duy nhất. Tạo ra tất cả các tập phổ biến

- **B0.1:** Tìm tập phổ biến 1-item
- **B0.2:** Xác định F-list: sắp xếp tập phổ biến theo supp giảm dần
- **B0.3:** Sắp xếp CSDL theo F-list. Duyệt CSDL và thiết lập cây FP

		{}
TID	Items bought	>f:4> c:1
100	{a, c, d, f, g, i, m, p}	
200	{a, b, c, f, i, m, o}	$-\rightarrow$ c:3 $\rightarrow$ b:1
300	{b, f, h, j, o}	a:3 p:1
400	{b, c, k, s, p}	0.5
500	{a, c, e, f, l, m, n, p}	m:2 b:1/
		p:2 / m:1

VD7: Cho CSDL sau và minsupp = 3. Thiết lập cây FP

- **B0.1:** Tập phổ biến 1-item thỏa minsupp

Itemset	sup
f	4
С	4
а	3
р	3
m	3
р	3

Tid	Items
100	{f, a, c, d, g, i, m, p}
200	{a, b, c, f, l, m, o}
300	{b, f, h, j, o, w}
400	{b, c, k, s, p}
500	{a, f, c, e, l, p, m, n}

- **B0.2:** F-list = f-c-a-b-m-p

VD7: Cho CSDL sau và minsupp = 3. Thiết lập cây FP

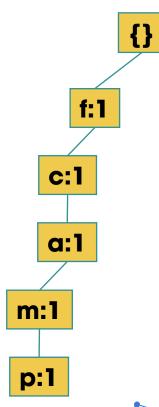
- **B0.2:** F-list = f-c-a-b-m-p
- **B0.3:** Sắp xếp CSDL theo F-list. Thiết lập cây FP

Tid	Items	Frequent-items (orderd)
100	{f, a, c, d, g, i, m, p}	{f, c, a, m, p}
200	{a, b, c, f, l, m, o}	{f, c, a, b, m}
300	{b, f, h, j, o, w}	{f, b}
400	{b, c, k, s, p}	{c, b, p}
500	{a, f, c, e, l, p, m, n}	{f, c, a, m, p}

VD7: Cho CSDL sau và minsupp = 3 Thiết lập cây FP

- **B0.2:** F-list = f-c-a-b-m-p

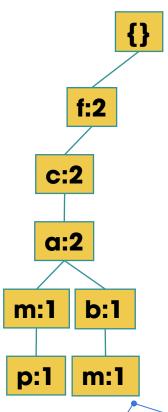
Tid	Items	Frequent-items (orderd)
100	{f, a, c, d, g, i, m, p}	{f, c, a, m, p}
200	{a, b, c, f, l, m, o}	{f, c, a, b, m}
300	{b, f, h, j, o, w}	{f, b}
400	{b, c, k, s, p}	{c, b, p}
500	{a, f, c, e, l, p, m, n}	{f, c, a, m, p}

VD7: Cho CSDL sau và minsupp = 3. Thiết lập cây FP

- **B0.2:** F-list = f-c-a-b-m-p

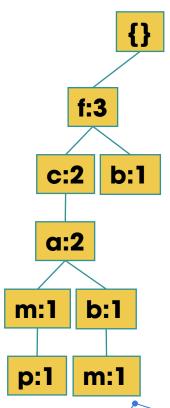
Tid	Items	Frequent-items (orderd)
100	{f, a, c, d, g, i, m, p}	{f, c, a, m, p}
200	{a, b, c, f, l, m, o}	{f, c, a, b, m}
300	{b, f, h, j, o, w}	{f, b}
400	{b, c, k, s, p}	{c, b, p}
500	{a, f, c, e, l, p, m, n}	{f, c, a, m, p}

VD7: Cho CSDL sau và minsupp = 3. Thiết lập cây FP

- **B0.2:** F-list = f-c-a-b-m-p

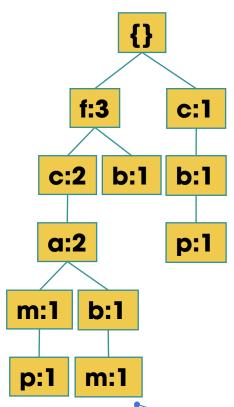
Tid	Items	Frequent-items (orderd)
100	{f, a, c, d, g, i, m, p}	{f, c, a, m, p}
200	{a, b, c, f, l, m, o}	{f, c, a, b, m}
300	{b, f, h, j, o, w}	{f, b}
400	{b, c, k, s, p}	{c, b, p}
500	{a, f, c, e, l, p, m, n}	{f, c, a, m, p}

VD7: Cho CSDL sau và minsupp = 3. Thiết lập cây FP

- **B0.2:** F-list = f-c-a-b-m-p

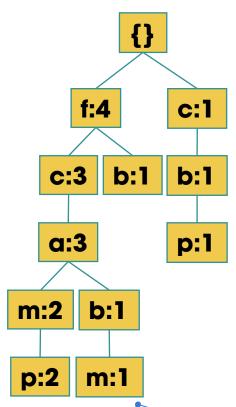
Tid	Items	Frequent-items (orderd)
100	{f, a, c, d, g, i, m, p}	{f, c, a, m, p}
200	{a, b, c, f, l, m, o}	{f, c, a, b, m}
300	{b, f, h, j, o, w}	{f, b}
400	{b, c, k, s, p}	{c, b, p}
500	{a, f, c, e, l, p, m, n}	{f, c, a, m, p}

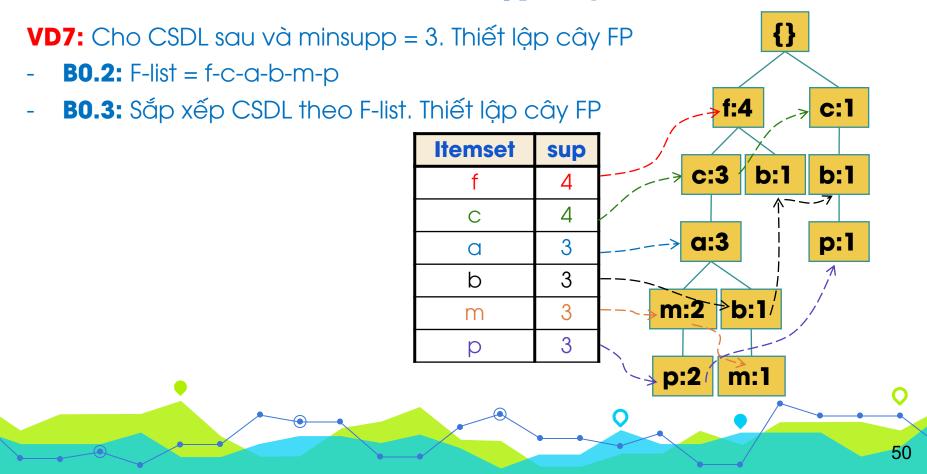

VD7: Cho CSDL sau và minsupp = 3. Thiết lập cây FP

- **B0.2:** F-list = f-c-a-b-m-p

Tid	Items	Frequent-items (orderd)
100	{f, a, c, d, g, i, m, p}	{f, c, a, m, p}
200	{a, b, c, f, l, m, o}	{f, c, a, b, m}
300	{b, f, h, j, o, w}	{f, b}
400	{b, c, k, s, p}	{c, b, p}
500	{a, f, c, e, l, p, m, n}	{f, c, a, m, p}

FP-Growth: Bài tập

B	T		٧,	
		U		

Tid	Items
1	В, А, К
2	K, B, C, A
3	A, D, M, B
4	D, A, B, E
5	A, K, C
6	A, B, C
7	M, B, C, E
8	B, C, D
9	B, E
10	A, E, M, K
11	A, C, E, M
12	A, D, E

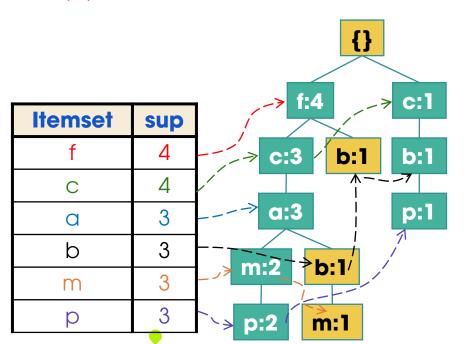
Cho CSDL sau

- 1. Xây dựng cây FP với minsupp = 25%
- 2. Nếu minsupp = 40% thì cây FP sẽ thay đổi như thế nào?

Duyệt các mẫu phổ biến bắt đầu từ mẫu phổ biến cuối cùng của cây FP cho đến mẫu trên cùng:

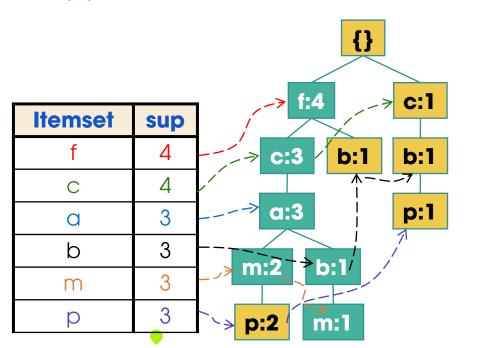
- **B1.1:** Duyệt cây FP theo kết nối của mỗi mẫu phổ biến
- **B1.2:** Gom tất cả đường dẫn tiền tố biến đổi của mẫu để tạo cơ sở mẫu điều kiện

VD7 (tt): Bắt đầu từ mẫu phổ biến cuối của cây FP: p

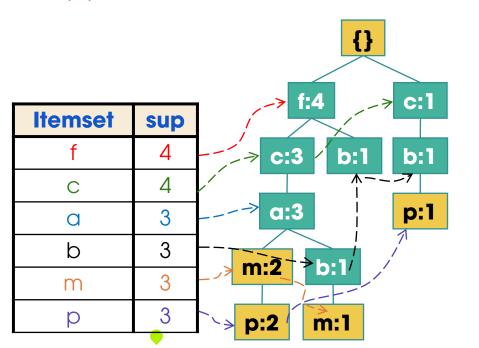
Item	Cơ sở mẫu điều kiện	
р	{(fcam: 2), (cb: 1)}	

VD7 (tt): Bắt đầu từ mẫu phổ biến cuối của cây FP: m

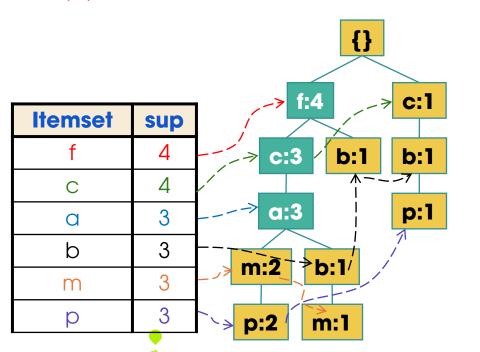
Item	Cơ sở mẫu điều kiện		
р	{(fcam: 2), (cb: 1)}		
m {(fca: 2), (fcab: 1)}			

VD7 (tt): Bắt đầu từ mẫu phổ biến cuối của cây FP: b

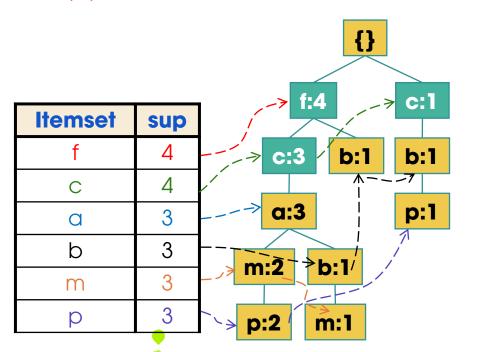
Item	Cơ sở mẫu điều kiện	
Q.	{(fcam: 2), (cb: 1)}	
m	{(fca: 2), (fcab: 1)}	
b	{(fca: 1), (f: 1), (c: 1)}	

VD7 (tt): Bắt đầu từ mẫu phổ biến cuối của cây FP: a

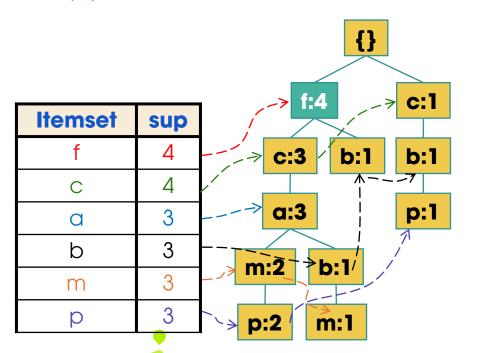
Item	Cơ sở mẫu điều kiện		
р	{(fcam: 2), (cb: 1)}		
m	{(fca: 2), (fcab: 1)}		
Ь	{(fca: 1), (f: 1), (c: 1)}		
a	{(fc: 3)}		

VD7 (tt): Bắt đầu từ mẫu phổ biến cuối của cây FP: c

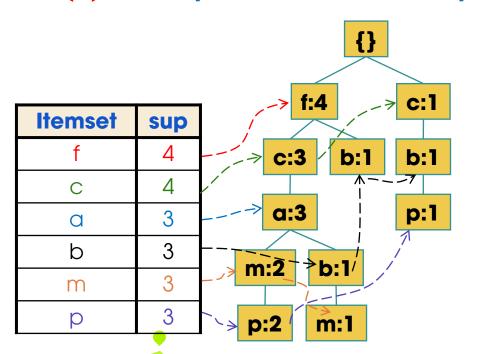
Item	Cơ sở mẫu điều kiện	
р	{(fcam: 2), (cb: 1)}	
m	{(fca: 2), (fcab: 1)}	
Ь	{(fca: 1), (f: 1), (c: 1)}	
а	{(fc: 3)}	
C	{(f: 3)}	

VD7 (tt): Bắt đầu từ mẫu phổ biến cuối của cây FP: f

Item	Cơ sở mẫu điều kiện	
p	{(fcam: 2), (cb: 1)}	
m	{(fca: 2), (fcab: 1)}	
b	{(fca: 1), (f: 1), (c: 1)}	
a	{(fc: 3)}	
С	{(f: 3)}	
f	{}	

VD7 (tt): Thiết lập Cơ sở mẫu điều kiện: XONG

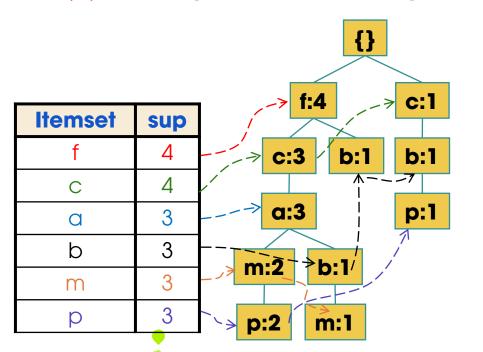
Item	Cơ sở mẫu điều kiện	
р	{(fcam: 2), (cb: 1)}	
m	{(fca: 2), (fcab: 1)}	
b	{(fca: 1), (f: 1), (c: 1)}	
a	{(fc: 3)}	
С	{(f: 3)}	
f	{}	

Với mỗi cơ sở mẫu điều kiện:

- B2.1: Đếm số lượng mỗi mẫu trong cơ sở mẫu. Xác định tập phổ biến của mẫu cơ sở
- **B2.2:** Xây dựng cây FP điều kiện cho tập phổ biến của mẫu cơ sở (tương tự như bước 0).

Lưu ý: Sử dụng minsupp để loại bớt các mẫu phổ biến

VD7 (tt): Thiết lập Cây FP điều kiện, minsupp = 3

Item	Cơ sở mẫu điều kiện	
р	{(fcam: 2), (cb: 1)}	
m	{(fca: 2), (fcab: 1)}	
b	{(fca: 1), (f: 1), (c: 1)}	
a	{(fc: 3)}	
С	{(f: 3)}	
f	{}	

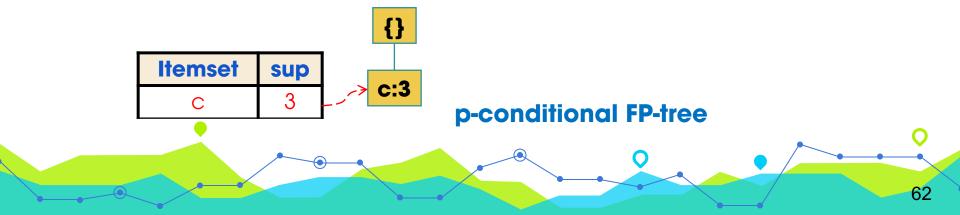
VD7 (tt): Thiết lập Cây FP điều kiện, minsupp = 3

Với cơ sở mẫu điều kiện của p: {(fcam: 2), (cb: 1)}

Đếm số lượng mỗi mẫu trong cơ sở mẫu:
 (f: 2, c: 3, a: 2, m: 2), (c:3, b: 1) với Minsupp = 3

=> (c:3) phổ biến trên cơ sở mẫu điều kiện của p

- Thiết lập cây FP cho tập phổ biến của cơ sở mẫu điều kiện của p

VD7 (tt): Thiết lập Cây FP điều kiện, minsupp = 3

Với cơ sở mẫu điều kiện của m: {(fca: 2), (fcab: 1)}

- Đếm số lượng mỗi mẫu trong cơ sở mẫu:

(f: 3, c: 3, a: 3), (f: 3, c: 3, a: 3, b: 1) với Minsupp = 3

=> (f: 3, c: 3, a: 3) phổ biến trên cơ sở mẫu điều kiện của **m**

- Thiết lập cây FP cho tập phổ biến của cơ sở mẫu điều kiện của **m**

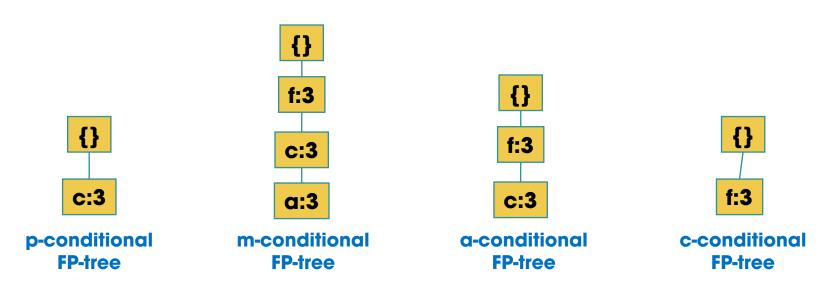
		_	{}
	Itemset	sup	
	f	3	f:3
	С	3	c:3 m-conditional FP-tree
	Q	3	In-contamonal France
			a:3
2			

VD7 (tt): Thiết lập Cây FP điều kiện, minsupp = 3

Item	Cơ sở mẫu điều kiện	Cây FP điều kiện
p	{(fcam: 2), (cb: 1)}	{(c: 3)} p
m	{(fca: 2), (fcab: 1)}	{(f: 3, c: 3, a: 3)} m
b	{(fca: 1), (f: 1), (c: 1)}	{}
а	{(fc: 3)}	{(f: 3, c: 3)} a
С	{(f: 3)}	{(f: 3)} c
f	{ }	{}

VD7 (tt): Thiết lập Cây FP điều kiện, minsupp = 3

Nếu cậy có nhánh thì xét tiếp cơ sở mẫu, cây FP điều kiện cho cây đó

Bước 3. Xây dựng tập phổ biến

- Dựa trên nguyên lý mở rộng mẫu phổ biến
- Dựa trên tính chất mở rộng mẫu: Giả sử α là tập phổ biến trong CSDL B, B là cơ sở mẫu điều kiện của α , và β là một tập các item trong B.

 $\alpha \cup \beta$ là tập phổ biến $\iff \beta$ là phổ biến trong B

- VD: "abcdef" là mẫu phổ biến khi và chỉ khi:
  - "abcde" là mẫu phổ biến, và
  - "f" là phổ biến trong các tập giao dịch chứa "abcde"

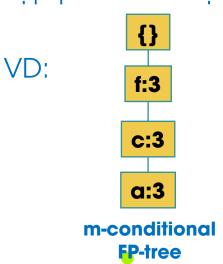

Bước 3. Xây dựng tập phổ biến

Xét từng trường hợp cây FP có điều kiện:

- TH1: Cây chỉ có đường dẫn đơn:

Tập phổ biến: liệt kê tất cả các tổ hợp của đường dẫn con

Tập mẫu phổ biến liên quan đến m:

- m: 3
- fm: 3, cm: 3, am: 3
- fcm: 3, fam: 3, cam: 3
- fcam: 3

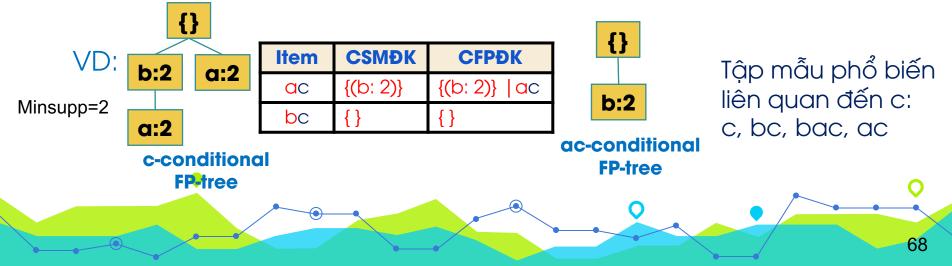
Bước 3. Xây dựng tập phổ biến

Xét từng trường hợp cây FP có điều kiện:

- TH2: Cây chỉ có nhiều nhánh:

Thực hiện việc phân chia thành cây có đường dẫn đơn (thiết lập cơ sở mẫu có điều kiện, cây FP điều kiện).

Xây dựng tập phổ biến cho các cây có đường dẫn đơn vừa tạo.

VD7 (tt): Thiết lập Cây FP điều kiện, minsupp = 3

Tất cả các cây PT điều kiện đều có đường dẫn đơn

Item	sup	Cây FP điều kiện	Tập phổ biến
р	4	{(c: 3)} p	p: 4, cp: 3
m	4	{(f: 3, c: 3, a: 3)} m	m: 4, fm: 3, cm: 3, am: 3, fcm: 3, fam: 3, cam: 3, fcam: 3
р	3	{}	b: 3
a	3	{(f: 3, c: 3)} a	a: 3, fa: 3, ca: 3, fca: 3
С	3	{(f: 3)} c	c: 3, fc: 3
f	3	{}	f: 3

Mở rộng FP-Growth

- Mining closed frequent itemsets and max-patterns
  - CLOSET (DMKD'00), FPclose, and FPMax (Grahne & Zhu, Fimi'03)
- Mining sequential patterns
  - PrefixSpan (ICDE'01), CloSpan (SDM'03), BIDE (ICDE'04)
- Mining graph patterns
  - gSpan (ICDM'02), CloseGraph (KDD'03)
- Constraint-based mining of frequent patterns
  - Convertible constraints (ICDE'01), gPrune (PAKDD'03)

Mở rộng FP-Growth

- Computing iceberg data cubes with complex measures
  - H-tree, H-cubing, and Star-cubing (SIGMOD'01, VLDB'03)
- Pattern-growth-based Clustering
  - MaPle (Pei, et al., ICDM'03)
- Pattern-Growth-Based Classification
  - Mining frequent and discriminative patterns (Cheng, et al, ICDE'07)

Độ đo tính lý thú của luật kết hợp

- Luật hay, luật lý thú?
  - Sinh ra quá nhiều luật, có nhiều luật không hay hoặc bị thừa
  - Cần độ đo tính lý thú để hạn chế luật
- Độ đo khách quan:
  - Độ phổ biến (supp) và độ tin cây (conf)
  - Khoảng 20 độ đo khác
- Độ đo chủ quan:
  - Luật kết hợp lý thú nếu là điều mới lạ, gây ngạc nhiên
  - Có khả năng ứng dụng

VD8:

- Trong 5,000 sinh viên:
  - 3,000 chơi bóng rổ
  - 3,750 ăn ngũ cốc
  - 2,000 chơi bóng rổ và ăn ngũ cốc

	Basketball	Basketball	Sum
Cereal	2,000	1,750	3,750
Cereal	1,000	250	1,250
Sum	3,000	2,000	5,000

- Chơi bóng rổ → Ăn ngủ cốc (40%, 66.7%): là sai lầm
   Vì tỷ lệ sv ăn ngủ cốc là 75% > 66.7%
- Chơi bóng rổ → Không ăn ngủ cốc (20%, 33.3%): có ý nghĩa thực tiễn hơn dù supp và còn thấp hơn

VD9:

- Tea → Coffee:
  - Conf = P(Coffee | Tea) = 15/20 = 0.75
  - Nhưng P(Coffee) = 0.9

	Coffee	Coffee	Sum
Tea	15	5	20
Tea	75	5	80
Sum	90	10	90

Mặc dù Conf cao nhưng luật làm cho lạc hướng $P(Coffee \mid \overline{Tea}) = 75/80 = 0.9375$

- Cần độ đo sự phụ thuộc, mối tương quan giữa các sự kiện
- Một số độ đo
  - Lift:

$$Lift = \frac{P(X|Y)}{P(Y)} \tag{4}$$

Interest:

$$Interest = \frac{P(X,Y)}{P(X)P(Y)}$$
 (5)

· PS:

$$PS = P(X,Y) - P(X)P(Y)$$
(6)

•
$$\phi$$
 - conefficient: ϕ - conefficient =
$$\frac{P(X,Y) - P(X)P(Y)}{\sqrt{P(X)[1 - P(X)]P(Y)[1 - P(Y)]}}$$
(7)

	symbol	measure	range	formula
	ϕ	ϕ -coefficient	-11	$\frac{P(A,B) - P(A)P(B)}{\sqrt{P(A)P(B)(1 - P(A))(1 - P(B))}}$
	Q	Yule's Q	-11	$\frac{\dot{P}(A,B)P(\overline{A},\overline{B}) - P(A,\overline{B})P(\overline{A},B)}{P(A,B)P(\overline{A},\overline{B}) + P(A,\overline{B})P(\overline{A},B)}$
- Mua quả óc chó →	Y	Yule's Y	-11	$\frac{\sqrt{P(A,B)P(\overline{A},\overline{B})} - \sqrt{P(A,\overline{B})P(\overline{A},B)}}{\sqrt{P(A,B)P(\overline{A},\overline{B})} + \sqrt{P(A,\overline{B})P(\overline{A},B)}}$
•	k	Cohen's	-11	$\frac{P(A,B) + P(\overline{A},\overline{B}) - P(A)P(B) - P(\overline{A})P(\overline{B})}{1 - P(A)P(B) - P(\overline{A})P(\overline{B})}$
mua sữa (1%, 80%): là	PS	Piatetsky-Shapiro's	-0.250.25	P(A,B) - P(A)P(B)
sai lầm nếu 85%	F	Certainty factor	-11	$\max(\frac{P(B A) - P(B)}{1 - P(B)}, \frac{P(A B) - P(A)}{1 - P(A)})$
khách hàng mua sữa	AV	added value	-0.51	$\max(P(B A) - P(B), P(A B) - P(A))$
knach nang maa saa	K	Klosgen's Q	-0.330.38	$\sqrt{P(A,B)} \max(P(B A) - P(B), P(A B) - P(A))$
	g	Goodman-kruskal's	$0 \dots 1$	$\frac{\sqrt{P(A,B)} \max(P(B A) - P(B), P(A B) - P(A))}{\sum_{j} \max_{k} P(A_{j},B_{k}) + \sum_{k} \max_{j} P(A_{j},B_{k}) - \max_{j} P(A_{j}) - \max_{k} P(B_{k})}{2 - \max_{j} P(A_{j}) - \max_{k} P(B_{k})}$
- Supp và Conf không	M	Mutual Information	01	$\frac{\Sigma_i \Sigma_j P(A_i, B_j) \log \frac{P(A_i, B_j)}{P(A_i) P(B_J)}}{\min(-\Sigma_i P(A_i) \log P(A_i) \log P(A_i), -\Sigma_i P(B_i) \log P(B_i) \log P(B_i))}$
tốt để chỉ ra mối	J	J-Measure	$0 \dots 1$	$\max(P(A,B)\log(\frac{P(B A)}{P(B)}) + P(A\overline{B})\log(\frac{P(\overline{B} A)}{P(\overline{B})}))$
tương quan				$P(A, B) \log(\frac{P(A B)}{P(A)}) + P(\overline{A}B) \log(\frac{P(\overline{A} B)}{P(\overline{A})})$
raorig quair	G	Gini index	01	$\max(P(A)[P(B A)^2 + P(\overline{B} A)^2] + P(\overline{A}[P(B \overline{A})^2 + P(\overline{B} \overline{A})^2] - P(B)^2 - P(\overline{B})^2,$
				$P(B)[P(A B)^{2} + P(\overline{A} B)^{2}] + P(\overline{B}[P(A \overline{B})^{2} + P(\overline{A} \overline{B})^{2}] - P(A)^{2} - P(\overline{A})^{2})$
- Hơn 20 độ đo mức độ	s	support	$0 \dots 1$	P(A,B)
thú vị đã được đề	C	confidence	0 1	$\max(P(B A), P(A B))$ $(NP(A B)+1, NP(A B)+1)$
	L	Laplace	0 1	$\max(\frac{\stackrel{NP(A,B)+1}{NP(A)+2}, \stackrel{NP(A,B)+1}{NP(B)+2})}{P(A,B)})$
xuất	IS	Cosine	0 1	$\sqrt{P(A)P(B)}$
	γ	${\rm coherence}({\rm Jaccard})$	$0 \dots 1$	$\frac{P(A,B)}{P(A)+P(B)-P(A,B)}$
	α	$all\_confidence$	$0 \dots 1$	$\frac{P(A,B)}{\max(P(A),P(B))}$
(Tan, Kumar, Sritastava @KDD'02)	o	odds ratio	$0\ldots\infty$	$\frac{P(A,B)P(\overline{A},\overline{B})}{P(\overline{A},B)P(A,\overline{B})}$
	V	Conviction	$0.5 \ldots \infty$	$\max(\frac{P(A)P(\overline{B})}{P(A\overline{B})}, \frac{P(B)P(\overline{A})}{P(B\overline{A})})$
	λ	lift	$0\dots\infty$	$\frac{P(A,B)}{P(A)P(B)}$
	S	Collective strength	$0\ldots\infty$	$\frac{P(A,B) + P(\overline{AB})}{P(A)P(B) + P(\overline{A})P(\overline{B})} \times \frac{1 - P(A)P(B) - P(\overline{A})P(\overline{B})}{1 - P(A,B) - P(\overline{AB})}$
	χ^2	χ^2	0 ∞	$\sum_{i} \frac{(P(A_i) - E_i)^2}{E_i}$

VD8: Độ đo tương quan **Interest**

- Interest <1: X, Y tương quan nghịch
- Ngược lại, tương quan thuận

	Basketball	Basketball	Sum
Cereal	2,000	1,750	3,750
Cereal	1,000	250	1,250
Sum	3,000	2,000	5,000

Chơi bóng rổ → Ăn ngủ cốc

$$Interest(B,C) = \frac{P(B,C)}{P(B)P(C)} = \frac{\frac{2,000}{5,000}}{\frac{3,000}{5,000} * \frac{3,750}{5,000}} = 0.89$$

Chơi bóng rổ $\rightarrow$ Không Ăn ngủ cốc

Interest(B,
$$\neg C$$
) = $\frac{P(B, \neg C)}{P(B)P(\neg C)} = \frac{\frac{1,000}{5,000}}{\frac{3,000}{5,000} * \frac{1,250}{5,000}} = 1.33$

B: Basketball; C: Cereal

VD9: Độ đo tương quan PS

Tea → Coffee:

=
$$P(Tea, Coffee) - P(Tea)P(Coffee)$$

= $0.15 - 0.2 * 0.9 = -0.03$

¬Tea → Coffee:

$$PS(\neg Tea, Coffee)$$

$$= P(\neg Tea, Coffee) - P(\neg Tea)P(Coffee)$$

$$= 0.75 - 0.8 * 0.9 = 0.03$$

	Coffee	Coffee	Sum
Tea	15	5	20
Tea	75	5	80
Sum	90	10	90

FP-Growth: Bài tập

BT06

Cho CSDL giao dịch:

- 1. Sử dụng thuật toán FP-Growth tìm các tập phổ biến với minsupp = 22%
- 2. Tìm tất cả các luật kết hợp có dạng $X \wedge Y \rightarrow Z$ thỏa mãn Minconf = 100%
- 3. Tính độ lý thú PS cho các luật kết hợp đã tìm được ở câu 2

Tid	Items
1	M1, M2, M5
2	M2, M4
3	M2, M3
4	M1, M2, M4
5	M1, M3
6	M2, M3
7	M1, M3
8	M1, M2, M3, M5
9	M1, M2, M3

Tổng kết chương

Các khái niệm cơ bản

- 1.Mẫu phổ biến
- 2.CSDL giao dịch
- 3.Độ phổ biến và tập phổ biến
- 4. Tập phổ biến tối đại
- 5.Tập phổ biến đóng
- 6.Luật kết hợp
- 7.Bài toán khám phá Luật kết hợp

Thuật toán Apriori

- 1.Cách tiếp cận
- 2.Các bước thực hiện
- 3.Mã giả
- 4.Thách thức và cải tiến

Tổng kết chương

- 1.Cách tiếp cận
- 2.Các bước thực hiện

Tóm tắt

- Bài toán khai thác tập phổ biến và luật kết hợp
- Thuật toán tiêu biểu tìm tập phổ biến: Apriori, FP-Growth
- Độ đo tính lý thu của luật kết hợp
- Vấn đề mở: Phân tích mối kết hợp trong các loại dữ liệu khác: không gian, hình ảnh, đa phương tiện, thời gian thực, ...

- **3.1.** Cho CSDL sau và minsupp=60%, minconf=100%
- a. Sử dụng thuật toán Apriori tìm các tập phổ biến, tập phổ biến tối đại và tập phổ biến đóng
- b. Tìm tất cả các luật kết hợp có dạng (item1 ^ item2) →item3 và thỏa điều kiện minconf.

Tid	Items
10	H, D, F, B, K
20	K, G, C, D, H
30	A, E, F, C, P, B
40	D, H, A, K, B, C
50	H, B, P, F, G

- **3.2.** Cho CSDL sau và minsupp=50%, minconf=80%
- a. Sử dụng thuật toán Apriori tìm các tập phổ biến, tập phổ biến tối đại và tập phổ biến đóng.
- b. Liệt kê luật kết hợp thỏa mãn ngưỡng đã cho và có dạng (item1 ∧ item2) ⇒ item3 kèm theo supp, conf của nó.

Tid	Items
100	K, A, D, B, C, I
200	D, A, C, E, B
300	C, A, B, E, D
400	B, A, D, I, K

3.3. Cho CSDL

- a. Xây dựng cây FP với minsupp = 30%
- b. Xây dựng cây FP với minsupp = 50%
- c. Tính độ phổ biến, độ tin cây, độ đo interest của các luật sau
  - (1): $A \rightarrow B$
  - (2): $B \rightarrow C$
  - (3): $M \rightarrow E$

Tid	Items
1	M, K, A, B
2	B, C, D, M
3	A, C, D, E, K
4	A, D, M, E
5	A, K, B, C
6	A, B, C, D
7	K, B, C
8	A, B, C, K, M
9	A, M, B ,D
10	B, C, E, M

- **3.4.** Cho CSDL sau và minsupp=50%, minconf=80%
- a. Tìm tất cả các tập phổ biến, tập phổ biến tối đại và tập phổ biến đóng sử dụng thuật toán FP-Growth.
- b. So sánh kết quả và tính hiệu quả với cách sử dụng thuật toán Aprior (bài tập 3.2).

Tid	Items
100	K, A, D, B, C, I
200	D, A, C, E, B
300	C, A, B, E, D
400	B, A, D, I, K

THANKS!

Any questions?